

חומרים אנטיביוטיים בחלב

ליות לגבי השוק, אם חלב הפרות הנמצאות בטיפול אנטיביוטי לא יוצא לשוק בשני הימים הראשונים לאחר הטיפול.

העובדה שכל כך הרבה חלב נגוע מגיע אל הצרכן מעידה שחלק מהיצרנים אינם זריזים במידה מספקת בעת החליבה, שהם אינם ממלאים את חובתם בהתאם לחוזה בשולחם חלב נגוע למחלבה, וכי קיים שימוש מופרז בחומרים אנטיביוטיים בחוות.

הוועדה הציעה הצעות מספר, וביניהן: מסע לשיפור שיטות החליבה וההיגיינה; סימון תכ" שירים שיציין את מינימום הזמן שבו אסור לשווק את חלב הפרה שבטיפול; ביקורת על כמות האנטיביוטיקה הנמסרת לבעלי החוות; שינויים בחוזה של מועצת החלב שתקבע את משך הזמן שבו נמצאות עדיין תרופות שונות בחלב; וקביעת שיטת עונשים כספיים עבור חלב שיימצאו בו חומרים אנטיביוטיים, כפי שהוצע ע"י מועצת שיווק החלב הסקוטית.

דו"ח ועדת המיטנה מראה שהן באנגליה, הן בוולס והן בסקוטלנד אין ממלאים אחר התקנה הכתובה בחוזה בדבר הימנעות משיווק חלב בהתאם להוראות. ומאחר שזהו שורש הרעה, עולה מאליה השאלה — מדוע לא נעשה הדבר? הימצאותם של חומרים אנטיביוטיים בחלב כבר גרמה להרבה תלונות מצד יצרני הגבינה במשך כמה שנים. ברור שמלכתחילה צריך היה לעקור את הנגע על ידי עמידה בתוקף על מילוי תנאי החוזה. זוהי כיום מטרתה המוצהרת של ועדת המיטנה, אך נראה שהדבר נעשה קצת באיחור. תרומתם של בעלי המחלבות להקטנת הסכנה היא מוגבלת, אך יש באפשרותם לעזור. הבדיקת קוט לשם גילוי חומרים אנטיביוטיים בחלב הן מסובכות למדי ולכן אי אפשר לבדוק כל כך חלב המגיע למחלבה. המחלבה יכולה אבל להצטייד בכלים מתאימים כדי לערוך בדיקות פתע בכדי חלב שייבחרו באקראי וזהו אמנם ההצעה שמציעה הוועדה בדו"ח שלה. הם יכולים גם לסייע לוועדת החלב, במסע התעמולה שלה למען הבריאות, על ידי שליחת מכתבים אישיים

מסקנות ועדת ההיגיינה של החלב — ועדת משנה לוועדה הטכנית המייעצת לענייני חלב ומוצרי חלב — שהוסקו ממחקרים שנערכו מטעם צרכני החלב, ובעיקר יצרני הגבינה, כדי לוודא הימצאותם של חומרים אנטיביוטיים בחלב, עשויות להדאיג את כל אנשי הענף.

בוקרים ובעלי מחלבות שומרים בקפדנות על שמם הטוב כייצרני ומשוקי חלב טוב ובטוח לשימוש, וסטנדרט ייצור זה נתקבל באימוץ מלא על ידי הציבור.

בלשון זהירה, מבלי רצון לעורר סאנסאציה, מגלה דו"ח הוועדה שהשימוש הרחב בחומרים אנטיביוטיים נגד מאסטיטיס בפרות חולבות עלול להוות סכנה לבריאות הציבור, היות ושרידיהם של החומרים האנטיביוטיים מוצאים את דרכם אל החלב הנמכר לצרכן. הוועדה גם מפנה תשומת לב לדיעה המקובלת על כל מומחי משרד הבריאות שנוכחות חומרים אנטיביוטיים בחלב היא בלתי רצויה. אנשים מסויימים עלולים לפתח רגישות לפאניצילין ואם יקבלו את התכשיר מסיבות רפואיות לאחר מכן, הם עלולים לסבול מתגובה חריפה. כן קיימת הסכנה לגבי אנשים, שהם ממילא אלרגיים לתכשיר זה, שיסבלו מתגובות בעור.

מחקר מקיף הוכיח ש-14 אחוז מכל החלב שנבדק באנגליה ובוולס הכיל חומרים אנטיביוטיים, אך הדו"ח מטעים שיש להניח שחומרים אנטיביוטיים עלולים להימצא בכל החלב המוצא למכירה, מכיון שכל החלב מעורב ביחד לפני השיווק. ממצאיה של ועדת המיטנה זכו לתהדר דה רבה מאחר שהציבור ממילא מודאג בגלל השימוש המופרז בתרופות ובגלל הריסוס בחומרים כימיים בשדות.

כל האחריות למצב ביש זה רובצת על בעלי העדרים. לפי הדו"ח הנ"ל גורמים שימוש לא נכון במכונות חליבה והיגיינה ירודה במשק ליצירת קרקע נוחה להתקפה והתפשטות של מאסטיטיס, וכך נוצר הצורך חמיידי לשימוש בפאניצילין.

צרה זו יכולה להישאר ללא כל תוצאות שליליות

לבסוף, רצוי להבהיר את מצבו של בעל המחלבה המשווק את החלב: הימצאותם של חומרים אנטיביוטיים בחלב עלולה להיחשב כעבירה על חוקת המזון והסמים. עד כמה שידוע, טרם נפתח אף תיק החוק לא הופעל בנידון זה. אבל קיים החשש שבעל המחלבה ייתבע לדין באם יתעוררו תגובות שליליות אצל צרכן רגיש לפאניצילין. מכיוון שמקרה כזה עלול לקרות, רצוי שהמשווק יזכה לערובות בעלות תוקף לטיב החלב.

תורגם מ-The Milk Industry, יוני 1963

לכל ספקיהם ובהם דרישה להודיעם מיד באם פרות מקבלות טיפול. איכר בעל הבנה יסכים לשתף פעולה מרצונו, ומובן שהחלבנים, אליהם תופנינה שאלות הקהל, חייבים לדעת בדיוק אילו אמצעי זהירות ננקטו.

בדרגה גבוהה יותר יהיה זה מן הרצוי לדרוש שהחלב לא יישלח למחלבות במשך 72 שעות אחרי הטיפול, ובארצות אחרות נדרשות אף תקופות זמן ארוכות יותר. אפשר גם לחייב את הרופא הווטרינארי להודיע למחלבה במקרה שנקרא לטפל בפרה חולה במאסטיטיס.

(סוף מעמ' 43)

שהבוקרים נוהגים בהתאם לשיטות הסלקציה המומלצות.

עקרות ומאסטיטיס הם בין הקשיים הגדולים ביותר העומדים בפני בעל העדר, החוקר, הרופא הווטרינארי והמדריך, ונחוצה פעולת מחץ משך תפת. פחיתה במקרי מחלה אלה תאפשר ייעול הסלקציה לתנובה גבוהה.

כמה מבעיות היסוד שהציקו לבוקרים עד לפני שנים מעטות נפתרו על ידי מאמץ משולב כזה: ברוצאלוויס ושחפת הם כיום גורמים בעלי חשיבות מועטה בלבד. כן מראות התוצאות שמחלות רגליים וטלפיים ומבנה גוף בלתי רצוי זכו בעבר בהערכה מופרזת כגורמים לסילוק פרות מהעדר. ד. וואן-פלאק

(מתוך "הוארדס דירימן", דצמבר 1962)

ניה, ודבר זה מראה שתקופת החליבה הראשונה משמשת גורם מסייע במכירת הפרה. העקרות מחריפה והולכת עם גיל הפרה, דבר זה מראה שיש קשר מסויים בין תהליך ההזדקנות ואי-פוריות.

גם מחלות עטין מתרבות עם עליית הגיל, אבל רק בתקופות החליבה הרביעית או החמישית, כאשר חשיבותן היחסית כפולה מאשר בשלוש התקופות הראשונות.

פרות רבות נמסלות בגיל שנתיים

לסיכום נתעכב על נקודות מספר. מסתבר שרוב בעלי העדרים עורכים סלקציה די חריפה במבכירות המאכזבות בכושר ההנבה במשך תקופת החליבה או מיד לסיומה. דבר זה מעיד

זו ט ו ת

• חוקר קנדי מפורסם מצא שהפרה עצמה היא השופט והבוחר הכי מהימן לגבי טיב השחת. לדעתו השחת המשובחת ביותר מבחינה תזונתית היא זו הנאכלת בכמויות הגדולות ביותר ע"י הפרה. ממצאיו אלה תואמים את שיטת ההערכה של שחת לפי "מועד הקצירה"; ככל שהשחת נקצרת מוקדם יותר, כן היא נצרכת בכמויות גדולות יותר, שלא כבשחת שנקצרה מאוחר יותר (בשלה), שהיא ברגיל עשירה יותר בתאית ופחיתה מבחינת תכולת החלבון והנעכלות.

• ב"מילק פרודיוסר" מחודש מארס 1963 (עלון המועצה לשיווק חלב באנגליה) נתפרסמו נתונים. דלהלן על הסובסידיות לייצרני החלב בארצות שונות (אגורות לכל ליטר חלב):

3¼	—	בצרפת
2	—	בגרמניה המערבית
4	—	בהולנד
2	—	בבלגיה
5	—	בלוקסמבורג